

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
16. FEB.
1995

Letnik L
Štev. 7 (2794)

Cena 10 šil.

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

»Toleranca je premalo, potrebujemo
solidarnost, ki jo živimo«

VEČER SOLIDARNOSTI

v četrtek, 23. februarja 1995,

v občinskem centru v Šentrupertu v Celovcu

♦ uvod ♦ film ♦ stališča ♦ koncert (Harri Stojka) ♦

Prireditelj: Koroški ORF, Kleine Zeitung, Mohorjeva

Klestil: Storilci se ne pojaviijo iz praznine

Državni predsednik Thomas Klestil na pogrebni svečanosti

STIKI

Koroški Slovenci pri Kučanu in Thalerju

Pretekli teden je predsednik R Slovenije Milan Kučan na predvečer kulturnega praznika sprejel delegacijo koroških Slovencev pod vodstvom predsednika ZSO dr. Marjana Sturma in predsednika NSKS dr. Matevža Grilca. Predsednik Kučan je na ločenih pogovorih sprejel tudi predstavnike Slovencev iz Italije, Madžarske in bivših jugoslovanskih republik.

Predsednik Kučan je poudaril, da Slovenija skrbi »za slovenstvo« na Koroškem. Nima pa pravice, da bi se vmešavala v notranjo organiziranost manjšine. To je zadeva manjšine same, ta pa naj poskrbi za to, da bo imela R Slovenija kompetentnega sogovornika. V odnosih med matico in manjšino ter med posameznimi političnimi faktorji naj bi to upoštevali. Nadalje se je Kučan izrekel za parlamentarno zastopstvo manjšine na podlagi dvojne volilne pravice za pripadnike manjšine, s katero bi lahko podprli na eni strani večinsko politično stranko, na drugi strani pa zastopnika manjšine. Razgovoru je sledilo skupno kosilo, katerega so se

poleg predstavnikov slovenskih manjšin udeležili visoki državni funkcionarji.

Nekaj dni zatem pa je tudi novi zunanji minister R Slovenije Zoran Thaler sprejel delegacijo koroških Slovencev pod vodstvom predsednika ZSO dr. Marjana Sturma in podpredsednika NSKS dr. Pavleta Apovnika. Dr. Sturm je med srečanjem poudaril, da koroški Slovenci želimo dobre sosedske odnose med Slovenijo in Avstrijo, kajti le v takem vzdušju se bo tudi sožitje ob meji razvijalo konstruktivno. Nadalje je poudaril, da koroški Slovenci štejemo člen 7 ADP kot pomembno mednarodnopravno zaščito slovenske narodne skupnosti na Koroškem, zato se ji manjšina ne more odreči. Še prav posebej, ker vprašanja, ki jih manjšina v zadnjih letih poudarja (radio, pretvorniki, otroško varstvo ipd.) še vedno niso rešena.

Kar zadeva zastopstvo, je Sturm objasn timer rezultate seje sossveta, ki je obravnaval vprašanje zastopstva v zakonodajnih telesih. Sosvet bo ponovno zahteval jasno stališče političnih strank v deželni zboru. V vprašanju organiziranosti na-

rodne skupnosti je dr. Sturm zagovarjal načelo pluralizma.

Podpredsednik NSKS dr. Apovnik je poudaril, da člen 7 ADP nikakor ni izpolnjen in da je zakon o narodnostnih skupnostih restriktiven. Izrekel se je za javnopravno zastopstvo, poleg tega je postavil zahtevo po kulturnem sporazumu med R Slovenijo in Avstrijo.

Zunanji minister Thaler je poudaril, da si Slovenija prizadeva za dobrososedske odnose z Avstrijo, v tem okviru pa bo manjšinsko vprašanje igralo pomembno vlogo. Thaler se je zavzel za čim boljše koordinacijo med manjšino in matico in poudaril, da se moramo oprijeti modernih prijemov pri reševanju manjšinskih vprašanj. Okvirni sporazum za zaščito manjšin, ki sta ga podpisala tako Slovenija kot Avstrija, ponuja nove možnosti za reševanje sožitja.

Srečanje z novim zunanjim ministrom je služilo medsebojnemu spoznanju in predstavitvi stališč. Predstavniki koroških Slovencev so novemu ministru čestitali k imenovanju in mu zaželeli vse najboljše pri opravljanju odgovorne funkcije.

Visoki predstavniki države, dežele Gradišanske, verskih in narodnostnih skupnosti, z zveznim predsednikom Thomasom Klestilom na čelu, so prišli preteklo soboto, 11. februarja na pogreb štirih umorjenih Romov v Oberwart/Gornjo Borto.

Med mašo zadušnico, ki jo je bral gradiščanski škof Iby, je predsednik Klestil ponovno izrazil svoje sožalje svojcem žrtv in svojo ogorčenost ter stud nad tem zločinom, ki ni prizadel le skupnosti Romov, ampak republiko Avstrijo in družino Avstrijcev. »Vse kar prizadene enega od njenih članov, prizadene vse ostale«, je dejal predsednik in poudaril da se še zmeraj brani priznati, da je ta zločin odraz splošne zavesti v tej državi. Pomenljivo je dodal, da tudi posamezni storilci ne pridejo iz praznega prostora. Odgovor države na te umore da bo preizkusni kamen zrelosti demokracije, sožitja in odločnosti, da storimo, kar je potrebno.

V tej deželi, tako predsednik, ne sme biti prostora za nacionalizem, radikalizem, duhovno ožino in netoleranco. Demokracija pomeni, da prav tiste sprejmemo v svojo sredino, ki živijo na robu družbe in da narodnostim in manjšinam nudimo več kot zgolj enakopravnost. One potrebujejo skrb in pozornost, varovati jih moramo in hote sprejeti njihovo drugačnost. In prav tu, tako predsednik, je treba še veliko spremeniti na boljše, kajti mir in svobodo ne ogrožata le so-

vraštvo in nasilje, ampak tudi brezbrzičnost in nedejavnost.

Deželni glavar Stix je dejal, da Gradišanska svojo moč in svojo ustvarjalnost črpa prav iz svoje multikulturalnosti, večjezičnosti in skupnosti verstev. Prav zato je dežela postala evropski model civiliziranega in plodnega sožitja in te poti ne smejo uničiti ne nasilje, diskriminacija in ne odtrganje na rob družbe. Kajti izpoved in vsebina stavka, ki stoji na romskem spomeniku v Lackenbachu »Umreti ste morali zato, ker ste bili drugačni«, se nikoli ne smeta več ponoviti.

Gradiščanska superintendka in zastopnica evangeličanske Cerkve Knoll je dejala, da po zločinu v Oberwartu pozneje kdaj nihče ne bo mogel več reči, da ničesar ni vedel. Kajti že dolgo pred vsakim sistemskim fašizmom živi povsod v družbi vsakdanji fašizem, seme rastoče nečlovečnosti.

Karl Stoika, znani romski umetnik, pa je dejal: Ker ste bili rojeni kot Roma in Sinti, ste morali umreti.

V soboto zvečer je pred spomenikom žrtvam fašizma in vojne v Gornji Borti bil žalni shod, na katerem so tudi spregovorili predsednik avstrijskega državnega zbora Heinz Fischer, Heide Schmidt in Teresija Stoisic.

V Salzburgu pa so v torek, 14. 1. 1955 neznani storilci podtaknili sedemnajst bombnih atrap. Policija storilce še išče.

Franc Wakounig

KARIN PRUCHA:

Zeleni in plebiscitne proslave

Predsednica koroških zelenih Karin Prucha zahteva, da je treba Seppa Pruggerja, ki je pristojen za organiziranje deželne proslave plebiscitne proslave, odpoklicati s tega mesta, ker je dokazal, da je popolnoma neprimeren za to nalogo in ker mu manjkata vsakršna senzibilnost in poslušaj za skupni pomen takih proslav. Kot dokaz navaja Prucha njegov predlog »krvavega« vodnjaka pred deželno hišo. Če že plebiscitne proslave, potem bi morale biti odprte, izraz tolerance, enakopravnega sožitja in smerokaz za prihodnje sožitje v deželi. Zato naj bi za organiziranje bila enakovredno in skupno pristojna en slovenskogovoreči in en nemškogovoreči Korošec. Koroški zeleni ponovno zahtevajo solidarnost s prizadetimi oberwartskega zločina in opozarjajo na možnost radikalizacije vzdušja, ki bi prav ob 75-letnici plebiscita lahko imela obremenjujoče posledice za Koroško.

KOMENTAR

Sonja Wakounig

Spremembo pravil Narodnega sveta koroških Slovencev je treba pozdraviti že zato, ker vnaša nekaj novega: ne

torej do priznavalne prisile. Kdor vsaj malo pozna položaj na Koroškem, bo vedel, da bi se uradno priznal k narodni skupnosti le majhen del Slovencev, slovensko govorečih in vseh tistih, ki nekako »so« in »niso«. (Idejo o narodnostni zbornici pa so pozdravili v preteklosti že tako svobodnjaki kot tudi ljudska stranka.) Predsednik Enotne liste Andrej Wakounig je izjavil, da obrobje gotovo ni vredno enake pozornosti kot pa narodno jedro. Vsekakor zanimiva ugotovitev, če jo prenesemo na naš odnos s Slovenijo: zanjo smo mi vsi skupaj le obrobje.

Ne samo Sloveniji, verjetno bi dišalo tudi Avstriji, če bi ne bilo treba podpirati več »luksuza dveh političnih in dveh kulturnih organizacij,

Narodna birma

izključuje več »drugače mislečih«, gotovo v zavesti, da se število tako »pravovernih« kot tudi »drugačnih« iz dneva v dan krči. V toliko je sprememba tudi vsebinska in ne samo zunanja, to pa je že tudi vse.

Demokratičnost volitev je postala za NSKS problem, saj je nominiranje delegatov za občne zbornice potekalo iz centrale, drugače kot pri ZSO, kjer določajo delgate društva ali organizacije same.

Zveza slovenskih organizacij pa bo tudi v bodoče ostro nasprotovala vsakršnemu ustoličenju narodnostne zbornice, zavedajoč se, da bi slej ko prej privedla do preštevavanja in s tem uradnega priznavanja k manjšini,

dveh časopisov in večjega števila znanstvenih organizacij« (dr. Grilc). Verjetno zato, da ne bo kdo rekel, da manjšina samo zahteva – pristočno smo se pripravljene odpovedati medijskemu, kulturnemu in političnemu pluralizmu! Ne, hvala.

Zgledovanje po volitvah v farne svete pa razkriva še en aspekt. Nova pravila NSKS predvidevajo volilno pravico za vse, ki so v letu 1994 izpolnili 14 let. To je tudi tista približna starost, ko se člani katoliške cerkve z birmo zavestno odločajo za pripadništvo vanjo in ga nekako poglobijo, pripadništvo, ki so ga s krstom pravzaprav določili drugi. Volitve – narodna birma.

JUŽNOTIROLSKA LJUDSKA STRANKA

Frasnelli pred razsodišče

Čeprav manjšinci in sami žrtve fašizma ter nacizma, očitno Južni Tirolci niso doživeli celotne tragike in tragedije nasilja, pa čeprav je samo verbalno, nad kakim narodom. Kako si je moč sicer razlagati dejstvo, da je predsedstvo Südtiroler Volkspartei, tako imenovane zbirne stranke Južnih Tirolcev, zaradi opravičila na žalni seji preteklo soboto v Gornji Borti, postavilo strankinega podpredsednika in vodjo deželnozborskega kluba Huberta Frasnellija pred strankino razsodišče?

Frasnelli je na žalni seji v spomin in čast pobitim Romom svoj vsebinsko izpilen nagovor zaključil s sledečim opravičilom: »Za neodpušljivo surovost in spodsrljaj na Južnem Tirolskem leta 1993 prosim mednarodno in avstrijsko skupnost Romov za odpuščanje«.

Frasnelli je omenil samo greh, ne pa grešnika. Tega je imensko navedla tiskovna agencija APA: Roland Atz, deželnozborski poslanec SVP. Leta 1993 naj bi dobesečno de-

jal, da je »bozenske cigane treba pobiti ali pokončiti s plinom«. Izjava je tedaj obkrožila skoraj ves svet in povzročila hude reakcije.

Atz trdi, da tega nikoli ni rekel in je v časopisu »Dolomiten« menil, da ga je Frasnelli »postavil na isto raven s morilci« Romov. Takoj je šel v protinapad – in v ponedeljek, 12. 2. 1995, na seji strankinega deželnega vodstva zahteval, da je treba Frasnellija postaviti pred strankino sodišče in mu odvzeti vsaj vse funkcije v stranki. Najbolje bi pa bilo, če bi oddal tudi deželnozborski mandat.

Stranka je Atza, ki sodi na najbolj desni rob družbe, podprla in sprejela sklep, da mora Frasnelli pred razsodišče. Poleg tega sta se predsednik stranke Brugger in tudi deželni glavar Durnwalder distancirala od klubskega vodje oz. njegovega opravičila na žalni seji.

Stigmatizacija Frasnellija znotraj SVP je seveda odraz notranjih strankarskih in tudi osebnih spletk in sovraštev.

OBČNI ZBOR

Narodni svet: Cilj je zbornica

Predsedstvo NSKS na občnem zboru

V nedeljo je Narodni svet koroških Slovencev opravil v Modestovem domu svoj izredni občni zbor, ki je bil potreben za spremembo pravil. Gre predvsem za drugačen način strukture, ki pa je še vedno v okviru zakona o društvih. Predsedstvo torej ne bodo več volili delegati iz posameznih društev ali organizacij, pač pa naj bi ga volili člani slovenske narodne skupnosti v dveh volilnih krogih. Prvi volilni krog bo potekal od 14. do 24. maja, zaključek volitev pa je napovedan za 24. junij letos.

Največja novost je prav gotovo sprememba pravil v smeri ideološkega odpiranja. Kar je imela Zveza slovenskih organizacij že vedno zapisano, je lahko pripadnik organizacije vsakdo neglede na svetovnonazorsko ali versko pripadnost. Posameznik pa je lahko po novem v NSKS včlanjen na dva načina (tako, kot so to naredili svobodnjaki s tako imenovanim

notranjim in zunanjim krogom): kot redni član ali kot volilni član – in sicer vsak, ki je rojen najkasneje v letu 1980. Očitno z namenom, da bi se ognili direktnemu in lastnoročnemu vpisovanju, pa bo volilni član lahko postal vsak, ki bo enemu od volilne komisije »ustno izjavil interes za volitve«. Na ta način bo dobil/a volilno glasovnico.

Spodnjo Koroško so razdelili na 20 volilnih okrožij, kjer naj bi bilo izvoljenih 180 kandidatov in pa predsednik / predsednica organizacije. Prvih dvajset (z največ glasovi) bo avtomatično v »zboru narodnih predstavnikov«, ki bo imel 60 članov. Ostalih 40 se izvoli v drugem volilnem krogu. Predsedstvo bo imelo 11 izvoljenih članov, »kamor pa se lahko kooptira še druge ljudi, če bo potrebno« (dr. Apovnik).

Vsako volilno okrožje bo podrejeno volilni komisiji, ki jo bo sestavljalo 7 članov. Volili

naj bi »člani slovenske narodne skupnosti«, velja pa priznavalni princip brez preverjanja. Člani komisije odločajo o tem, kdo ima volilno pravico.

Na tiskovni konferenci, ki je sledila naslednjega dne, je dr. Matevž Grilc ponovil svojo izjavo, da ne namerava kandidirati na volitvah, »ker se ne namerava spuščati v oblastne boje«. To je prvi javni namig, da poteka znotraj NSKS oblastni boj.

Dr. Grilc je tudi poudaril, da je reorganizacija Narodnega sveta prvi korak k ustanovitvi narodnostne zbornice. (Zbornica predvideva prav tako priznavalni princip, op. ur.)

Na občnem zboru je dr. Grilc ponovno obsodil pripadništvo strankam, češ da strankarska disciplina sili v asimilacijo. Prav tako je zavrnil vsakršnen predlog o oživitvi koordinacijskega odbora. In to pomeni, da se vsebinsko vendarle ni nič spremenilo.

EU IN KOROŠKA

Kmetje pred deželno vlado

Protesti in demonstracije kmetov proti kmetijski politiki dežele in kmetijske zbornice v zvezi z Evropsko zvezo se nadaljujejo. A marsikaj kaže, da duh upornosti med kmečkim prebivalstvom vse bolj zgublja svojo moč in da malodušje vse bolj prodira v še obstoječe kmečke vrste.

V ponedeljek dopoldne se je pred deželno vlado zbrala skupina kmetov, da bi kmetijskega referenta Lutschouniga in pred-

sednika kmetijske zbornice Wutscherja seznanili s težavami in prisilami zaradi že sklenjene ukinitve velikovške mlekarne, ki so jim izpostavljeni predvsem mlečni kmetje.

Parole in argumenti so bili na las podobni tistim v Hrastovici. Načelu, da ni »nič novega pod soncem«, sta se prilagodila tudi oba politična predstavnika kmetov, ki nista presegla dokaj skromnega vsebinskega argumentacijskega okvira. F. W.

Terezija Stoisic, zelena poslanka in zastopnica narodnih skupnosti v državnem zboru ter svetu Evrope.

V prvi seriji pisemskih bomb ji je bil namenjen peklenski stroj – le po sreči je ušla usodi. Jasno je, da jo je zločinski napad na štiri Rome iz Gornje Borte/Oberwart pretresel, saj to ni le napad na njene sodeželane, Gradiščance, ampak je vojna napoved vsem manjšinam v Avstriji in grožnja vsem, ki se zavzemajo za plodno sožitje, enakopravnost, za demokracijo in humanizem v družbi. Terezija Stoisic je po oberwarskem atentatu kot nihče drug zahtevala korake proti neonacističnim, nemško-nacionalnim in rasističnim skupinam in miselnosti in odnos do manjšin, ki je spodoben za civilizirano in pravno državo.

S kakšnimi občutki ste živeli te dni od umora naprej?

Prevladovala sta strah pred novimi nedolžnimi žrtvami in stalno vprašanje, kaj se tu dejansko dogaja in kdo je oz. bo vsemu temu kos. Notranji minister je šele 36 ur po umorih in šele po bombnem atentatu v Stinjakih svaril prebivalstvo pred možnimi novimi napadi in ga prosil, naj bo budno. To močno kritiziram, kajti to je izraz določene lahkomišelnosti in dokaz, da eksekutiva dogodkov ne jemlje resno.

Pri prvih reakcijah eksekutive na zadnje bombne napade je bil opazen podoben obrambni refleks: pri prvi seriji pisemskih bomb je bila spočetka odgovorna »balkanska mafija«, na Koroškem je iskala storilce v »kurbirskem miljeju«, v Borti pa naj bi se »Cigani« kar sami »spustili v zrak«. Kaj pravite k temu?

Varnostni organi skušajo stvar omalovaževati in je ne upoštevati. To žalostno dejstvo moram vzeti na znanje. Želim si

eksekutivo, ki ni slepa na desno oko. Izkušnje, ki jih imamo s policijo od prvih pisemskih bomb naprej, na žalost potrjujejo, da je.

Govori politikov pri žalni seji in pri pogrebu so bili zelo lepi in polni obljub, da bo družba naredila vse, da se tako tragični dogodki ne bodo ponovili. Gradiščanski deželni glavar Stix je celo izjavil, da storilci gotovo niso bili Gradiščanci ali Avstrijci. Ali ni to ponoven dokaz za odrivanje odgovornosti, slepoto?

Bojim se, da je to nov dokaz napačnega ocenjevanja položaja. Morda je deželni glavar hotel izraziti svoje upanje, da tega niso storili Gradiščanci. A izključiti ničesar ne moremo. Menim, da moramo iz najnovejših dogodkov potegniti dva zaključka: 1. Z absolutno koncentracijo vseh razpoložljivih sil je treba nastopiti proti desnoekstremnim tendencam. In to ne samo v primeru terorističnih napadov in proti storilcem oz. morilcem, ampak proti vsem znakom in pojavom rasizma in desnega ekstremizma.

2. Manjšine je treba sprejeti v sredino družbe. Kajti manjšina ni obrobni del družbe, ampak mora biti del njene sredine in srca naše družbe. Vse govorenje o multikulturnem sožitju nam nič ne bo pomagalo, če živimo drug mimo drugega in ne drug z drugim. Zato tako masivno zagovarjam sožitje, ker manjšine potrebujejo podporo. Podpora pa pomeni, da jih nadpoprečno podpiramo, jim nadpoprečno pomagamo, kajti že v naravi je tako, da se manjšinam

TEREZIJA STOISIĆ:

Manjšine morajo biti v sredini družbe

godi teže kot večini. Zato mora biti v interesu večine, da manjšinske jezike in kulture ohrani in podpira.

Oberwarska izjava, ki je bila v soboto prebrana med žalno sejo v Odprti hiši Oberwart (OHO), med drugim vsebuje zahtevo po javnopravnem zastopstvu manjšin in njihovi vključitvi v zakonodajna telesa. Kaj menite o teh zahtevah?

Oberwarska izjava ima veliko stvari, ki jih absolutno podpiram. Diskusija o parlamentarnem zastopstvu manjšin je legitimna, a je znotraj manjšin samih nismo zaključili. Tako obstajajo različni modeli, ki jih bo v prihodnje treba še močneje prediskutirati. Najti bo treba tisti model, ki bo najbolj koristil sožitju.

Kako bo sedaj šlo naprej na Gradiščanskem? Romi menijo, da bo v nekaj dneh življenje

spet teklo v starih tirnicah. Vrh tega so na Gradiščanskem bile pred nedavnim ustanovljene nemško-nacionalne študentske korporacije (Burschenschaften) z jasnim desnoekstremnim profilom. Vse to ne daje dobrih obetov za prihodnost?

Politike, ki sedaj tako lepo govorijo, bom jaz, in ne samo jaz, prijel za besedo. Nevarnost, da v ponedeljek, ko tukaj ne bo več kamer in žurnalistov, ne bo več pozornosti in razumevanja za probleme Romov, ima čisto stvarno podlago.

Katere ukrepe boste zahtevali?

Najprej bom zahtevala izpolnitev vsega tega, kar nam že 40 let pristaja: namreč izpolnitev ustavnih določil Avstrijske državne pogodbe. Kot drugo bomo pričeli diskusijo o novem zakonu o narodnih skupnostih v Avstriji, ki naj bi narodnost Romov ofenzivno vključeval. Zahtevali bomo predvsem izpolnitev vseh obljub politikov. Mi potrebujemo podvojitev podpore manjšinam ...

... in kaj boste podvzeli proti desnemu ekstremizmu?

Najprej bomo pogledali in ugotovili, kaj se z avstrijsko policijo dogaja. Potreben je tako imenovani hamburški model, to je model lastnega očiščevanja eksekutive. Odločno zavračam občutek in se proti njemu tudi branim, da je vsa avstrijska policija desnoekstremno zastrupljena. V njej imamo na tisoče pogumnih ljudi, ki vestno opravljajo svoje delo.

Ampak sedaj je treba vse sile obrniti proti omrežju des-

nega ekstremizma in terorizma v Avstriji in v policiji. Škandal in sramotno je, da ima policijska skupina proti terorizmu samo šest članov.

Na drugi strani pa imamo skoraj nečloveške zakone proti tujcem in politike, ki v zvezi s kaceti govorijo o kazenskih taboriščih. Ali ne bi prav tu bilo potrebno samoočiščevanje?

Treba po presvetiti politično okolje, ki dopušča in omogoča takšno klimo. Pred dvema, trem letoma so se z neverjetno trdoto in birokratsko nečlovečnostjo pojavljale zahteve, da je treba s strožimi zakoni za tujce in begunce preprečiti nemške razmere, dogodke v Mölnu, Hoyerswerdi, Rostocku/Raztokih. Sedaj imamo te zakone – a tudi mrtve. Ta zakonodaja v zvezi z begunci je popolnoma nesprejemljiva. Stranke morajo pokazati, ali resno mislijo ali ne, ko gre za demokracijo in za krepitev druge republike.

Ali boste v naslednjih tednih in mesecih obiskali posamezne manjšine in z njimi skupno preverili položaj in zastavili prihodnje cilje?

Konkretno se še nisem odločila, a mi hočemo, da skupno z manjšinskimi sosveti določimo in formuliramo nove zahteve. Predsednike obstoječih sosvetov prosim, da to nalogo tudi resno jemljejo, da jo podprejo in uresničijo.

Ali se boste zavzemali za sosvet za Rome?

No, to je pa sploh glavni škandal, da so pri zveznem kanclerstvu potrebovali eno leto za spoznanje, da v Avstriji ni mandatarjev iz vrst Romov. Zato bo neobhodno potrebno spremeniti zakonska določila zakona o narodnih skupnostih in med drugim omogočiti ustanovitev sosveta za Rome.

Hvala za pogovor.

Franc Wakounig

Katoliška oberwarska cerkev je moderna železobetonska zgradba, neokorno masivna in neosebno hladna. Edini okras v notranjosti, pa še ta zelo decen-ten, so poleg križa podobe apostolov in Jezusa, ki v polkrogu prezbiterija, pod ogromnim križem, simbolizirajo zadnjo večerjo. Podobe so del plešivškega cikla, delo slovensko-koroškega umetnika Valentina Omana. Pred temi podobami pa krste s pobitimi Romi. Pretresljiva simbolika manjšinske vzajemnosti tudi v trpljenju.

Krste so že od dopoldneva naprej v cerkvi, pred oltarjem. Krasi jih modro in belo cvetje. Ljudje nenehno prihajajo molit in škropit in svojem izražati sočutje. Že dolgo pred začetkom maše je cerkev nabito polna, med žalnimi gosti so poleg zveznega predsednika tudi člani vlade in parlameta ter najvišji zastopniki dežele.

Pogrebne obrede je opravil gradiščanski škof Paul Iby. Pri

Neizmerna žalost, velika izguba

Geleem Roma

Vsaj pokop je bil po romskem izročilu, če je že drugod prevladovala samo nemščina. Kaj pomagajo lepe besede in zahteve po upoštevanju romskega jezika romanes, če pa nima prostora ne na žalni seji, ne pri bogoslužju, ne pri napisih na venci. Vsaj pokop je bil po romskem izročilu ...?

maši zadušnici je pozival h krščanski ljubezni, k toleranci in vzajemnosti z manjšinami, predvsem pa z Romi in svojci pobitih. Trg pred cerkvijo je poln ljudi.

Ob žalostinkah, ki jih igra mestna godba, prepeljejo krste na pokopališče. Brata Karla in Erwina Horwath ter njunega svaka Petra Sarkózyja položijo v skupni grob, malo stran pa počiva Josef Simon.

Neizmerna žalost lebdi v trenutkih dokončnega slovesa nad pokopališčem. Matere, žene in otroci pobitih le z največjim naporom in muko prenašajo in doživljajo dogajanje. Ko krste počasi spuščajo v jami, prične v ozadju romska skupina igrati romsko žalostin-ko in pretresljivo poslovilno pesem, romski kadiš »Geleem, Roma, geleem« (Podaj se na dolgo pot, Roma). Gosli v rokah mlade Romni jočejo, kakor tega dne joka vsa skupnost Romov v Avstriji.

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Proslava v celovškem ORF

Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza sta skupno proslavili 8. februar, slovenski kulturni praznik, s prireditvijo v gledališču ORF v Celovcu.

Tokrat je bilo praznovanje nekoliko drugačno kot običajno: z nastopom ansambla »Drava« iz Borovelj, ki je v decembru imel premiero novo naštudiranega koncerta, so prišli na račun tako ljubitelji glasbe kakor tudi poezije. Vodja ansambla Roman Verdel in Bruno Petrischek, oba profesorja glasbe, sta uglasbila liriko koroških pesnikov, med drugimi Milke Hartmanove, Andreja Kokota, Janka Messnerja in Gustava Januša. Navdušila sta tudi lepa glasova Irene Ver-

delove in Mire Grötschnig-Einspielerjeve, sploh pa so vsi izvajalci hkrati tudi pevci (poleg skladateljev še Toni Boschitz, Marjan Verdel in Maria Frödl).

Slavnostni nagovor je imel Miroslav Košuta, pripadnik slovenske manjšine v Trstu, znan pesnik in direktor tržaškega slovenskega gledališča. Poudaril je predvsem identičnost problemov, ki jih imamo manjšine. Samokritično je opozoril na to našo ljubo skupno skrb za obstanek:

»Odvisno je torej predvsem od nas. Od nas, ki vse bolj samoumevno občujemo nemški ali italijanski, ker je udobnejše, ker smo kulturni in je do sosedov prijaznejše, ker je praktično. ... Od nas, ki se nam družine

manjšajo in manjšajo, da le v redkokateri pri preštevanju njihovih članov rabiš vseh pet prstov ene roke.«

In bila je prav tako skrb za narodni obstanek, ki mu je narokovala besede, naslovljene v Ljubljano:

»Bodi pa s tega mesta povedano v Ljubljano, v vašem in mojem imenu: narod, ki ne varje svojih manjšin, jih ne bodri in utrjuje, izpostavlja nevarnosti tudi sam sebe, svojo integriteto in svojo suverenost. Ne gre le za vprašanje dolžnosti, zvestobe, kulture in kar je še takega, gre za preživetje celotne skupnosti. Ne gre za vprašanje odmiranja udov na obrobju, ampak zaščite vsega narodovega telesa.« S. W.

Zaključek srečanja

Gledališke in lutkovne skupine, ki so lani poleti začele s pripravi v Fiesi, so se »pomerile« med sabo minuli teden v Celovcu, za zaključek pa je KKZ vabila na pogovor o uspehu in pomenu igrice za otroke in z otroki. Na desni Peter Militarov, eden od mentorjev, v strokovnem pogovoru.

PISMA BRALCEV

Gegen den politischen Opportunismus

Im Zusammenhang mit dem Gedenken an Auschwitz werden Fragen des Friedens, der Verhinderung von Diktatur, des Widerstandes gegen neofaschistische Tendenzen wieder diskutiert.

Manche Interpretationen, den Nationalsozialismus als eine Folge von »Haß und Neid«, »Schicksal, Hölle oder Teufelswerk« zu sehen, der Gebrauch von Leerformeln sind typisch für die Beliebtheit mit der man dieses Thema »dem konkreten Ort und Symbol des Bösen« überantwortet.

Heute noch bestimmt nationalsozialistische Vergangenheit aktuelles Handeln: Die Heuchelei der Pflichterfüller ist die erneuerte Identifikation mit der Politik und Ideologie des Hakenkreuz-Faschismus in Österreich. Dementsprechend gibt es eine lange Liste der Täter.

Das Ausmaß der durch »die of-

fen terroristische Diktatur der reaktionärsten, am meisten chauvinistischen, am meisten imperialistischen Elemente des Finanzkapitals, den Faschismus an der Macht« entfesselten Gewalttätigkeit bleibt im Gedächtnis der Opfer und jener Menschen, die verhindern wollen, daß die Gewalt der Täter sich in der Geschichte neu gebiert.

Niemand kann heute mehr sagen, er habe nicht gewußt, wohin die Politik der NS-Faschisten geführt hat.

Umso widerwärtiger ist die Rechtfertigung der Beschäftigungspolitik im Dritten Reich durch die Haider-F, umso schändlicher sind Ausländer- und Asylgesetze, die der Diskriminierung von Menschen in der Gesellschaft Vorschub leisten, der Menschenrechtsverletzung in Europa die Tür öffnen.

Reinhold Steindorfer

Bosanski otroci: Zahvala za pomoč

Veseli me, da vas lahko v imenu učencev srednjih in osnovnih šol, ki se zaradi znanih razlogov v Bosni in Hercegovini nahajajo v Sloveniji na področju Gorenjske, pozdravim in se pristrčno zahvalim Vama in vsem tistim, ki so sodelovali pri zbiranju in dostavi vaše pomoči. Šolske potrebščine smo izročili najbolj potrebnim. S pomočjo R Slovenije in mnogih dobrih ljudi, kot ste vi, vsi učenci obiskujejo srednje šole, za osnovnošolce pa smo organizirali pouk v bosanskem jeziku. Šolanje naših otrok in mladine dosega opazne uspehe, ki jih sproti spremljamo.

Vaša pomoč nam je dragocena tudi zato, ker mladim krepi občutek varnosti in jim vrača zaupanje v dobre ljudi. Prav zato težko najdem prave besede, s katerimi bi se vam v imenu učencev vseh stopenj zahva-

lil za vaš trud in materialno pomoč. Vsem, ki ste sodelovali v zbiralnih akcijah in darovali za naše otroke, naj torej velja velika ljudska HVALA!

Sačir Šehović,
organizator izobraževanja za
področje Tržič

■ V zvezi z zbiralnimi akcijami, ki so jih organizirali Zveza slovenskih žena in nekateri posamezniki ali skupine za pomoč bosanskim šolajočim otrokom na področju Gorenjske sta prof. Maja Millionig in Ančka Kupper prejeli zahvalno pismo, ki pa je poleg njima namenjen tudi vsem darovalcem in organizatorjem zbiranja po Koroški. Zato ga objavljamo v slovenskem prevodu.

Uredništvo

Ansambl »Drava« je z nastopom pripravil kulturni praznik

PROSLAVE OB KULTURNEM RAZNIKU

V palači Ferstel na Dunaju

Ena izmed najbolj reprezentativnih ustanov za prirejanje vrhunskih kulturnih in kongresnih dogodkov v centru avstrijske prestolnice je tokrat nudila streho osrednjemu kulturnemu dogodku na Dunaju živečega slovenskega občinstva. »Renesansa Prešernove besede«, tako se je glasilo geslo letošnjega dunajskega slovenskega kulturnega praznika, je letos privabila nad 300 (ne samo slovenskih) gostov.

Z degustacijo slovenskih vin (pripravila Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije), razstavo slovenske sodobne arhitekture (v izvedbi DESSA – Trajne delovne skupnosti samostojnih delavcev in arhitektov) ter videoprojekcijo »Panorama Slovenije« je bilo poskrbljeno za sproščeno vzdušje pred otvoritvijo večera.

Koncertni program je nato v treh tematskih težiščih nudil glasbeni in pesniški izlet iz zgodnjega obdobja slovenskega kulturnega prebivanja (»Čitalnice« – tenor Marjan Trček ob spremljavi Andreja Jarca na klavirju) prek obdobja Franceta Prešerna (»Romantika« – recitacije Poldeta Bibiča in Veronike Drolc ob glasbeni spremljavi mandoline in ustne har-

monike Vladimirja Hrovata, kitare Igorja Sajeta in harfi Bronislave Prinčič) do glasbe 20. stoletja v vrhunski izvedbi Slovenskega kvinteta trobil (Anton Grčar in Stanko Arnold – trobenti Viljem Trampuš – rog, Stanko Vavh – pozavna, Žarko Rošker – tuba). Glede na »čitalniško« izhodišče koncertnega sporeda so se prijatelji očitno hote opredelili tudi za prav takšen (in za današnji čas manj običajen) način poteka in menjave sporeda (glasba, recital, ...). Začetek in konec programskega sporeda ter koktejl je pred slavnostno dvorano s plesom in narodno glasbo spremljala Akademski folklorna skupina »France Marolt«.

Osrednjemu kulturnemu dogodku dunajskih Slovencev so se kajpada odzvali številni častni gostje – mdr. so bili navzoči predstavniki avstrijskih strank in parlamentarni poslanci, japonski kulturni ataše in vodja japonskega kulturnega centra na Dunaju, švedski kulturni ataše in predstavnica nizozemske ambasade. Iz Slovenije so prišli minister za kulturo Sergij Pelhan, predsednik Slovenske izseljeniške matice Mirko Jurak in Ludvik Brautuš, župan občine Ljutomer, ki

je hkrati pokrovitelj SKD Ivan Cankar na Dunaju.

Predsednica kulturnega društva Ivan Cankar Milena Simič je v svojem pozdravnem nagovoru s tem v zvezi poudarila zasluge aktivnih članov društva, sodelujočih umetnikov in svetovalcev in kulturnega menedžmenta Barbare Gangl, zlasti pa nepogrešljivo pomoč (tokrat še posebej) velikega števila sponzorjev. Med drugim je omenila, da so s pripravi začeli že pred osmimi meseci in da brez odločilne materialne pomoči izseljeniške matice ne bi bilo mogoče izpeljati prireditve v tako kvalitetnem in slovesnem okviru.

Proslava slovenskega kulturnega praznika na Dunaju je pred aktualnim ozadjem krvoločnih bombnih atentatov desnoekstremističnih skrajnežev proti pripadnikom manjšinske hrvaške in romske narodnosti na Gradiščanskem potekala mirno in nemoteno. Dunajski Slovenci pa bodo konec februarja doživeli prvi slovenski ples na Dunaju v Parhotelu Schönbrunn, ki ga skupaj s Slovenskim kulturnim društvom Ivan Cankar prireja Kompas Touristik Dunaj.

Igor Schellander

KNJIGA, KI JE NE SMETE PREZRETI

Geboren bin ich vor Jahrtausenden ...

Bilderwelten in der Literatur der Roma und Sinti

Založba Drava je knjigo izdala že v letu 1993, a prav zdaj, ko se javnost pravzaprav zaveda, kako malo vemo vsi skupaj o narodu Romov in Sintov, je ta knjiga postala še dodatno aktualna.

Beate Eder, 30-letna znanstvenica literature in pisateljica in sodelavka innsbruške univerze, sooča bralca z literaturo Romov in Sintov, pa tudi s klišeji, ki jih nosi v sebi povprečen prebivalec Evrope. Precejšen del knjige je posvečen tudi zgodovini tega naroda, njihovim običajem, načinu življenja in samoobrambnim mehanizmom v njihovi družbi.

Predgovor je napisal Erich Hackl, ki ga poznamo tudi kot avtorja knjige »Abschied von Sidonie« (po njej je Karin Brandauer posnela film). Med drugim piše:

Für Menschen kann beides zum Tode führen: die offene Verfolgung und die romantische Idealisierung. Die Lüge vom kriminellen Lebenswandel und das Klischee vom freien,

ungebundenen Dasein. »Geboren bin ich vor Jahrtausenden ...« wendet sich nicht nur an literarisch Interessierte; es bietet eine Fülle von Informationen zur Sozialgeschichte der Roma, wissenschaftlich exakt und zugleich mit jener

Wärme, der so viele ambibitionierte

Fachleute entbehren.

...Das Buch trägt den Appell des tschechischen Roma-Schriftstellers Gejza Deme-

ter, demzufolge die Gesellschaft der Mehrheit sich endlich bewußt werden sollte, »daß auch wir Menschen sind und daß wir dasselbe Recht haben, wie alle anderen Menschen«.

Knjiga je naprodaj v knjigar- ni »Naša knjiga« v Paulitsch- gasse (Celovec), stane pa 273 šilingov.

RUDI BENETIK V POSOJILNICI-BANK BOROVLJE

Indija v luči zgorelega sonca

Le malokrat se zgodi, da bi že pred odprtjem kake razstave bilo precej slik razprodanih. Rudi Benetik se od preteklega petka, 10. februarja 1995, lahko pohvali s to izkušnjo.

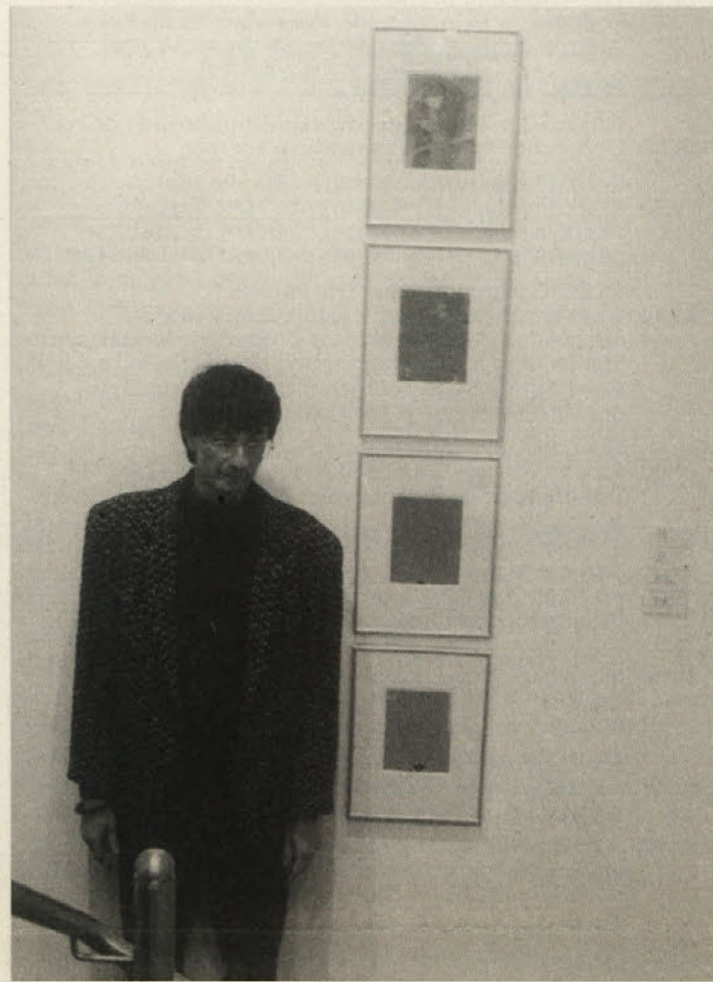
V prostorih Posojilnice-Bank Borovlje je bila tega dne namreč odprta razstava slik iz cikla »Komi je zgorelo sonce«, ki bo na ogled do četrta, 20. aprila.

Slike, večinoma manjši formati, ki jih slikar tako čišla, so umetniški prenos, transformacija potovanja po Indiji, ki jo je Benetik pred leti obiskal. Vzporredno s časovno in geografsko oddaljenostjo od dogodka in dežele je rasla tudi potreba po redukciji, predelovanju doživete in vtisov na najosnovnejše in najmarkantnejše točke, črte in na jedro spomina. In temu namenu maloformatne slike seveda dobro odgovarjajo. To zoženje doseže svoj višek prav v barvni kompoziciji slik, saj prevladuje krhko-nežna rdečina, kot jo poznamo pri sarijih kot splošno veljavnem ženskem oblačilu z indijskega polotoka. To je barvni odtonek, ki ga ni moč dobiti v vsaki štacuni z barvami oz. v katerikoli konfekcijski trgovini za blago, ampak je v pravem pomenu besede sad slikarjevih rok. Saj Benetik to barvo sam pripravlja, sestavlja in tako dolgo nanaša, dokler ne dobi edino primerne in v zaželenega odtenka.

Odprtje razstave, vernisaža pač, je bil tudi precejšen družbeni dogodek. Na začetku je predsednik Posojilnice-Bank Borovlje dr. Wutti pozdravil navzoče goste, Roman Verdel in Janez

Gregorič sta poskrbela za glasbeni okvir, iz Sel in Šentjanža pa so prišle domače poslastice, s katerimi se je navzoča publika okrepčala.

Franc Wakounig

Rudi Benetik žanje zaslužene lovoričke

OBISK UČITELJEV

Podpora slovenskim šolam

V okviru priprav na »Slovenske jezikovne počitnice«, ki jih vsako leto organizira Krščanska kulturna zveza v Novem mestu, so pretekli teden bili na Koroškem v gosteh učitelji iz Slovenije in učiteljice za slovenščino iz Argentine in Avstralije. Neda Vesel Dolenc, Milena Zupan-Malovrh in Alenka Prijatelj-Pozničeva poučujejo na slovenskih sobotnih šolah v Argentini. Teh šol, ki uradno niso priznane, ampak imajo samo status tečaja, je v Argentini vsega skupaj enajst, od tega sedem v Buenos Airesu. Od teh

je ena za otroke iz mešanih zakonov. Vsega skupaj obiskuje slovenske sobotne šole okoli 550 otrok, učiteljic pa je 90.

V Avstraliji, od koder je prišla Viki Moder, je slovensko šolstvo dosti manj razvito, učitelji se precej opirajo na narečja (družinska jezikovna pogovorna oblika) kot jezikovno podlago. Leta 1974 je slovenščina bila priznana kot enakovreden jezik in tako v Melbourne kot v Sidneyju sta v državni »Šoli jezikov« dva slovenska razreda, eden za dijake med 9–16 leti in drugi za višje letnike in ma-

turante. V Argentini, posebej pa še v Avstraliji je glavni problem padanje jezikovnega znanja in števila dijakov.

Pomanjkanje primernih in sodobnih učbenikov zelo otežkoča in bremeni pouk slovenščine. Zato se je KKZ odločila, da bo slovenska učila, ki jih pri nas otroci ne potrebujejo več, ponudila šolam v Argentini in Avstraliji. Nadalje bo za jezikovne počitnice dala na razpolago 13 štipendij za izseljeniške otroke, po 5 za Argentino in Severno Ameriko in 3 za Avstralijo. F. W.

Naraščajev glasbeni večer pri Cingelcu

Da bi učiteljem, staršem in prijateljem pokazali, kaj vse so se v preteklem semestru naučili, in da znajo nastopati pred publiko, so dijaki borovljanskega oddelka Glasbene šole prejšnji teden vabili na glasbeni večer pri Cingelcu na Trati. Od flaut do harmonik, od kitar do klavirja je segal instrumentalni razpon prireditve, posamič in v dvojce so prišli mladi instrumentalisti na oder. Bilo jih je veselo gledati in poslušati, obenem pa so vzbujali pričakovanja na veliki zaključni koncert pred počitnicami.

f.w.

Po vsej Koroški so otroci pokazali, česa so se naučili v Glasbeni šoli

Jezik je duša

Janko Messner

Je bil čas krut in neusmiljen?

Kopičenje besed z enakim pomenom, včasih pesniški ukras, včasih slogovna slabost z grško besedo poetika imenuje »pleonazem«, po nemško pa »weniger ist mehr«.

Naj navedem še kak primer takšnega kopičenja nepotrebnih besed v govoru ali pisavi: »neovrgljiv dokaz« in »vrni se nazaj!«. Pa še en primer pesniškega ukrasa: »črna noč«. V primeru iz komentarja na 2. strani NT, 20. januarja, pa prav gotovo ne gre za pesniški ukras: Čas, v katerega jih je postavila zgodovina, je bil »krut in neusmiljen«. Popolnoma zadošča in več pove, če pisec izbere samo en pridevnik – ali »krut« ali »neusmiljen«, nikakor pa ne oba!

In še en spodrsrljaj si je komentator privoščil – v sicer jezikovno (in vsebinsko) čistem besedilu: »Obnašamo« se kakor ptica noj, slepo, neodgovorno

O tem »obnašanju« sem že nekajkrat z obžalovanjem zapisal, da so naši novinarji, absolventi Gimnazije za Slovence, hudó pozabljivi: v njihovih spričevalih je čisto na vrhu, še pred veroukom, vendar ocena za v e d e n j e, ne pa za »obnašanje«!

Lepo prosim, da se končno ne bi več lepo benehmali, ampak lepo vedli.

Komentatorico SV, 26. januarja 1995, pa naj opozorim, da se Slovenci rečem, pojavom in ljudem zmeraj (aktivno) čudimo. V nemščini je ta stvar drugačna, tam pri čudenju vplivajo reči na človeka, das wundert mich nicht mehr ipd. Popravimo tedaj njen stavek: Ker vsaj približno vemo, kako je v Iranu s svobodo mnenja in svobodo nasploh, »to niti najmanj ne čudi«. Pravilno: s e t e m u niti najmanj n e č u d i m o.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 16. 2.

10.00 CELOVEC, v Modestovem domu – SPZ in KKZ
Prireditve mladih ob kulturnem prazniku z zbori iz
Brestanice in LŠ Mohorjeve; po koncertu mednarodna
razstava knjig »Mini Bologna« (do sobote, 18. 2.)

TINJE, v Domu

19.30 Impresionizem, ekspresionizem, klasična moderna in
abstrakcija v umetnosti

SELE, v kulturnem domu – KIS

19.30 EU – podpore in znižanje stroškov, dve predavanji:
Podpore za živinorejo (dr. Hans Madritsch), Kako
lahko znižam stroške na kmetiji? (Franc Wutte)

PETEK, 17. 2.

19.00 CELOVEC, v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma
Občni zbor Politično upravne akademije

19.30 RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
Kratkometražni filmi »Govorice / Das Gerücht«,
»Karavanke«, »Se upanje«, in »Job«. Po predstavi
pogovor z igralci in vodjem projekta M. Dolinšekom

20.00 BILČOVŠ, v ljudski šoli – SPD »Bilka«
Srečanje ob kulturnem prazniku; sod. MoPZ
»Svoboda« in ženski oktet iz Brestanice, kantavtorica
Stanka Magur, mešani in moški zbor SPD »Bilka«;
slavnostne besede Toni Schellander. Po koncertu
družabno srečanje pri Miklavžu!

20.00 ŠENTJAKOB, v farnem domu – SPD »Rož«
Johann Nestroy: Lumpacivagabund; režija Marijan
Hinteregger; gostuje igralska skupina SPD »Šentjanž«

SOBOTA, 18. 2.

9.00 TINJE, v Domu
do 16.00 Dan čebelarjev z izobraževalnim
programom, vodita prof. Edi in dr. Jure Senegačnik

15.00 ŠENTJAKOB, v farnem domu – SPD »Rož«
Philip Watsh: Na zeljnem listu; gostuje lutkovna otr.
skupina »Pikc'« SPD »Zila« z Ziljske Bistrice; režija
Rihard Grilc, glasba Edi Oraže

16.00 ŠENTJAKOB, v društveni sobi – Glasbena šola
Nastop učencev Glasbene šole

19.30 ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD »Danica«
»Od Pliberka do Traberka«, nastopajo Šentanelški
pavri, pevsko-instrumentalna skupina Žvabek, MoPZ
»Gozdar« iz Črne in MePZ »Danica«

20.00 SVEČE, pri Adamu – SPD »Kočna«
Pust s Kočno; za ples igra »Trio Drava«

NEDELJA, 19. 2.

14.00 ŠENTJAKOB, v farni dvorani
Pustovanje upokojencev

14.30 SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
C. Goldoni: Sluga dveh gospodov; nastopa gledališka
skupina SPD »Gorjanci«

10.00 ZAHOMC – Športno društvo Zahomc
Smučarski skoki – finale za cup Avstrije

PETEK, 24. 2.

19.30 VOGRČE, pri Florjanu – KKD »Vogrče«
Pustnija

19.30 ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja«
Pustna prireditve

SOBOTA, 25. 2.

19.30 VOGRČE, pri Florjanu – KKD »Vogrče«
Pustnija

NEDELJA, 26. 2.

14.00 RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
Otroški pustni ples

NEDELJA, 5. 3.

14.30 CELOVEC, v Domu glasbe – KKZ
Koroška poje – pesmi slovenskih skladateljev na
tujem

SREDA, 8. 3.

14.00 ŽELEZNA KAPLA, v hotelu Obir – ZŠŽ
Praznovanje mednarodnega dneva žena;
nagovor Katarina Lavš

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

vabi na štiridnevno potovanje v

T O S C A N O

od 23. do 26. marca

Pot potovanja: Celovec–Videm/Udine–Prato–Montecatini–Fi-
rence/Florenz–Forlì–Ravenna–Benetke/Venezia–Celovec
Vmes ogled Firenc, Siene, San Gimignano in še kaj
Cena potovanja s Sienčnikovim avtobusom, tremi polpenzioni
in vodičem 2.800 šil. Doplačilo za enoposteljno sobot 500 šil.
Prijava in vse informacije pri Milki Kokot, tel. 0 46 3/51 43
00 40 najkasneje do 4. marca.

OBJAVA

Zvezna gimnazija in Zvezna realna gimnazija za
Slovence, Prof.-Janežič-Platz 1, 9020 Celovec,
tel. 04 63/3 33 53-20

1. Prijavni rok za vpis v 1. razred in v višje razrede ZG in ZRG se pri-
čne v ponedeljek, 20. 2. 1995, in traja do torka, 28. 2. 1995. Uradne
ure so od 7.30 do 16.00, ob petkih do 13.00. Ob prijavi za sprejem
je treba ravnateljstvu predložiti spričevalo prvega semestra 4. raz-
reda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
2. Sprejemne izpite bo treba delati prijavljenemu učencu/učenki le v
izjemnih primerih. Odločilno bo letno spričevalo. Termin za spre-
jemne izpite: 5. in 6. julij 1995.
3. V prihodnjih mesecih bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni
uspeh učencev, ki so se prijavi za vstop v gimnazijo. Ravnatelj-
stvo gimnazije bo pravočasno obvestilo starše o sprejemu oz. po-
trebnem sprejemnem izpitu.
4. Za vstop v višje razrede veljajo podobna pravila. Priporočljiv je v
tem primeru pogovor z ravnateljem. Prestop iz glavne šole v gim-
nazijo je mogoč.
5. V okviru šolske avtonomije bo Slovenska gimnazija ponudila v
šolskem letu 1995/96 dijakom, ki bodo pri posebnem testu poka-
zali ustrezno telesno usposobljenost, športni razred s povečanim
številom telovadnih ur (namesto štirih šest ur).
6. Upoštevalo bo uradno avstrijsko šolsko politiko, ki priporoča dodat-
no učenje tujih jezikov, bo v enem izmed prvih razredov v telo-
vadnih urah poskusno in za eno leto uveden ruski učni jezik. Di-
daktična spoznanja v svetu, zlasti v Kanadi, kažejo, da je tako
imenovano »potapljanje v jezik« (total immersion) zelo koristno
pri spoznavanju in osvajanju tujih jezikov. Evropa bo čedalje bolj
dvo in večjezična.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pi-
sarni ali pa pišete na zgoraj naveden naslov.

Dv. sv. dr. Reginald Vospernik, ravnatelj

Glasbeniki pozor!

Turistično društvo Vurberk pri Mariboru razpisuje natečaj za 4.
festival narodno zabavne glasbe instrumentalnih skupin z dia-
tonično harmoniko in večglasnim petjem, ki bo 17. 6. 1995.
Prijave do 28. februarja na naslov Turistično društvo Vurberk,
SLO-62241 Spodnji Duplek, Vurberk 85, s pripisom ZA FESTI-
VAL. Natančne informacije na uredništvu SV.

Slovenski vestnik čestita

Gospe Traudi Kowatsch iz
Kazaz za rojstni dan; gospodu
Hanziju Sereinigu z Reke pri
Šentjakobu za osebni praznik;
gospe Jožici Štorgl iz Lobnika
za osebni praznik; gospe Doro-
teji Komar z Metlove za rojst-
ni dan; gospodu Herbertu Boi-
nigu iz Vidre vasi za rojstni
dan; gospodu Zdravku Smrt-
niku iz Dvora pri Šmihelu za
rojstni dan; gospodu Folteju
Miklauu iz Železne Kaple za
god; gospe Rozaliji Zeichen z
Broda pri Ledincah za 70-letni-
co; gospe Milki Kolenik iz
Čirkovč pri Pliberku za rojstni
dan; gospodu Jožefu Uranku
iz Encelne vasi za rojstni dan;
gospe Juli Lapusch iz Šent-
janža za 60. rojstni dan; gospe
Margareti Hobel iz Spodnjih
Vinar za osebni praznik; gospe
Matildi Gregorič iz Podjune
za osebni praznik; gospodu
Hanzeju Setzu iz Kršne vasi
za rojstni dan; gospe Fini Ka-

pus iz Sel pri Klopinskem je-
zeru; gospodu Hanziju Maku
z Borovnice in gospodu Jozu
Oražetu s Kota za osebna
praznika; gospe Mojci Kovar
iz Beljaka za rojstni dan; gospe
Julijani David iz Vogrč za 85.
rojstni dan; članom društva
upokojencev iz Pliberka Fran-
cu Čebulu, Jozu Kertu in
Jožefi Kert iz Šmihela, Juli-
jani Katz iz Doba za osebne
praznike; predsednici Zveze
slovenskih žena Mileni
Gröblacher iz Škocijana za
rojstni dan; gospe Milki Hart-
man, pesnici libuškega polja,
za 93. rojstni dan; gospodu
Jošku Nachbarju iz Pliberku
za 40. rojstni dan.

Zdravnik splošne prakse
dr. Franc Wutti v Borov-
ljah, Dollichg. 5, sporoča, da
bo ordinacija med 20. in 26.
februarjem zaprta.

KMEČKA IZOBRAŽEVALNA SKUPINA (KIS)

vabi na praktični tečaj

OBREZOVANJE SADNIH DREVES

Obrezovanje je osnova za pridelek in kakovost sadja

sobota, 18. 2.: 1. Šentjakob v Rožu – teorija: regionalni center
Šentjakob, praksa pri družini Franca Janežiča od 9.00 do 12.00
2. Bilčovš / Želuče – teorija: gostilna Ogris (pri Miklavžu),
praksa pri družini Weber v Želučah od 14.00 do 17.00

sobota, 25. 2.: 1. Sele-Fara – teorija: kulturni dom Sele, praksa
pri družini Pepija Oražeta od 9.00 do 12.00
2. Železna Kapla: teorija in praksa pri družini Dolinšek, Plazni-
ca, od 14.00 do 17.00

Referent DI Ernst Dragaschnig, Kostanje

Prireditve podpira Posojilnica-Bank / Zadruga-market

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 19. 2.

13:00 ORF 2

PONEDELJEK, 20. 2.

16:20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

■ Sklep izrednega občnega
zboru o prenovi narod-
nega sveta koroških Slo-
vencev korak k skupni
organizaciji koroških Slo-
vencev ali »Zbor narod-
nih predstavnikov«, ki bo
še poglubil vrzel med
osrednjima organizacija-
ma.

■ »Slovinci se spoznavamo
ob Slovenskem kultur-
nem prazniku – Kulturni
ustvarjalci Krškega na Ko-
roškem.

■ Z Rožanske žingarice na
vrh enega najuspešnejših
podjetij Avstrije – ddr.
Erhard Schaschl.

■ »Ko mi je zgorelo sonce«
– poetično geslo razstave
del Rudija Benetika v
prostorih Posojilnice-
Bank Borovlje.

■ »Hrepenenja« – razstava
najnovejših likovnih
čustvenih podob Ivana
Klariča.

■ 8. smučarski pokal treh
dežel v Šentjanžu. –
Športni in prijateljski
pokal.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 16. 2.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 17. 2.

18.10 Kulturna obzorja

Sobota, 18. 2.

18.10 Od pesmi do pesmi –
od srca do srca
20.05-21.00 Slovenski
kulturni praznik!

Nedelja, 19. 2.

6.30 Dobro jutro na
Koroškem –
Duhovna misel
18.10 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 20. 2.

18.10 Ob občnem zboru
politično-upravne
akademije: Kdo bo
komu pomagal s
čim?

Torek, 21. 2.

18.10 Partnerski magazin:
RIO – Kristus nad
Brazilijo. Potopis.

Sreda, 22. 2.

18.10 Društva se
predstavljajo.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov
s posebnim poudarkom na
narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Zaskrbljenost zaradi desnega ekstremizma

Odbor Zveze slovenskih izseljencev je na seji dne 13. februarja '95 med drugim razpravljala tudi o tragičnih dogodkih na Gradiščanskem in v tej zvezi sprejel naslednjo izjavo:

Bivši slovenski izgnanci izražamo globoko zaskrbljenost zaradi nevarnega naraščanja desnoekstremističnega in neonacističnega nasilja v Avstriji, ki je po bombnih atentatih v letih 1993 in 1994 svoj dosednji krvavi višek doseglo minuli teden na Gradiščanskem, kjer je protimanjšinsko dviganje terjalo štiri človeška življenja. Poudarjamo svoje ogorčenje in obsodbo tega zločina, prizadevamo narodnostnim skupnostim pa zagotavljamo solidarnost in vso moralno podporo.

Letos demokratični svet praznuje 50. obletnico zmage nad nacifašizmom in njegovim zločinskim režimom. Toda v Avstriji se morajo preživeti žrtve nacističnega nasilja in pripadniki različnih manjšin že spet bati za svojo varnost, za svoje življenje. Tragični dogodki na Gradiščanskem opo-

zarjajo, kako majhen je korak od govornice besed do govornice dejanj. V tej zvezi pa ne smemo prezreti, da je geslo »Romi nazaj v Indijo«, ki razkriva duhovno ozadje zločinskega atentata na Gradiščanskem, po svoji izpovedi zelo podobno na Koroškem udomačeni nacionalistični krilatici »Horuk čez Ljubeljo«. Krivci protimanjšinskih napadov zato niso le neposredni storilci – velik del krivde pade tudi na vse tiste, ki hujskajo proti manjšinam ter sčuvajo na narodnostno in rasiistično mržnjo, kajti s tem ustvarjajo ozračje za najrazličnejše izpade in napade.

Koroški Slovenci in posebej bivši slovenski izgnanci, ki smo bili v dobi nacističnega nasilja kakor Židje, Romi in mnogi drugi zapisani uničenju, zato z vso odločnostjo pozivamo pristojne v deželi in državi, da se končno zavejo svojih dolžnosti. Do današnjih razmer je namreč moglo priti samo zato, ker je Avstrija vse doslej neodgovorno zamujala v premagovanju svoje nacistične preteklo-

sti. Odgovornost za to pa nosijo tako politični dejavniki kakor pravosodne in predvsem varnostne oblasti, ki vsa desetletja po vojni zapirajo oči pred pojavu neonacizma in omalovažujejo nevarnost desničarskega ekstremizma.

Takojšnje odločno ukrepanje proti temu razvoju je potrebno toliko bolj, ker naraščanje neonacističnega terorizma v Avstriji povzroča zaskrbljenost tudi v mednarodni javnosti, kjer naši državi grozi nevarnost, da bo utrpela nepopravljivo škodo na svojem ugledu. Pri tem pa ne zadostujejo besedne obsodbe zločinskih dejanj in izrazi solidarnosti z manjšinami šele po storjenih atentatih, temveč je treba pravočasno in vsestransko poskrbeti, da bodo duhovi rjave preteklosti v vseh njenih otenkih že v kali zatrti in bo onemogočeno vsako njihovo delovanje. To je Avstrija dolžna storiti, če hoče dokazati svojo evropsko zrelost. Seveda pa bo to mogoče le tedaj, če se bomo vsi skupaj in vsak zase zavzemali, da dosežemo resnično enakopravnost vseh in vsakogar – ne glede na narodnost, svetovni nazor in spol, za sožitje in medsebojno spoštovanje.

Ukrepajmo sedaj, da ne bo spet prepozno!

MANJŠINE

Avstrijsko združenje »Iniciativa manjšine«

DUNAJ. »Morajo res šele desnoekstremistični teroristi Avstrijo opozarjati na dejstvo, da tu živijo manjšine?« S tako značilnim vprašanjem je Ursula Hemetek, predstavnica avstrijskega združenja »Iniciativa manjšine«, v petek odprla tiskovno konferenco predstavnikov avstrijskih manjšin, katere povod sta bila krvava bombna atentata na romsko in hrvaško narodno skupnost v Borti (Oberwart) in Stinjakih (Stinatz) na Gradiščanskem pred dobrim tednom. Manjšine so danes cilj bombnega terorja, toda kaj se je dogajalo v vseh letih poprej? Na to vprašanje so skušali predstavnikom tiska odgovorjati zastopniki Romov, Hrvatov, Slovencev, Judov, telesno prizadetih ter angažirani umetniki.

Kot sramoto za Republiko Avstrijo in Evropo je romska pisateljica Ceija Stoika označila dejstvo, da se morajo pripadniki njene narodne skupnosti danes – prav tako kot v času 3. rajha – spet bati za svojo varnost in da se otroci bojijo šole. Avstrijsko vlado je pozvala, naj poskrbi za ustrezno zaščito Romov, zaključila pa je s svarilom: »Auschwitz je v globokem snu, a fundamenti so ustvarjeni ...«

Ilja Jovanović, predstavnik v Avstriji živečih Romov brez avstrijskega državljanstva, vidi vir vsega zla v splošni diskriminaciji Romov in Sintov. »Kje je država, ki se nas ne želi znebiti? Kdo nam daje delo?«, je dejal, »zato tudi za nikogar ni presenetljivo, da so prav Romi najhujše prizadeti od desnoradikalnega terorja.« Kljub nedavnemu uradnemu priznanju Romov in Sintov kot manjšinska narodna skupnost Jovanović ne vidi pozitivnih sprememb. Največji problem da je brezposelnost romske mladine, pospeševanje šolske integracije otrok je nujna potreba. Jovanović: »Priznanje se pričinja v srcu.«

Manjšinska referentka Zelenih v parlamentu Terezija Stojšić (kot gradiščanska Hrvatica tudi sama cilj rjavega terorja) je posvarila pred nevarnostjo prehitrega pozabljanja: grobove ubitih Romov bi utegnili dobredno prerasti trava, danes še šokirano javnost grozi zajeti vsakdanja brezbržnost. Kljub nekaterim

napredkom, tako Stojšić, Avstrija do svojih manjšin še vedno ne izpolnjuje vseh ustavnopravno zagotovljenih pravic, zanemarljivo dvojezičnost in narodnim skupnostim ne daje ustrezne prisotnosti v javnih medijih.

Podpredsednik Zveze slovenskih organizacij (ZSO) Franci Zwitter se je pri tiskovni konferenci postavil po robu sprenevanju politikov in medijev, ki vse preveč ponavljajo frazo o »preprečevanju novega prebujanja« rjavih tendenc. Dejansko, tako Zwitter, so deloma isti mediji in politiki tako svarili že pred več kot dvajsetimi leti, ko so nemškonalnisti in rjavi aktivisti uprizorili na južnem Koroškem pogrom na dvojezične krajevne napise, pogostokrat ob pasivnem opazovanju ali celo aktivnem sodelovanju policijskih organov. Že takrat bi morali zaustaviti val nestrpnosti, šovinizma in sovraštva, je dejal podpredsednik ZSO, nasilje, ki je takrat bilo usmerjeno le proti predmetom, pa danes odkrito ogroža življenje ljudi.

Pred nadaljnjo eskalacijo terorja in nestrpnosti sta svarila tudi telesno prizadeti pesnik Sigi Maron in predstavnica homoseksualnih mož in žena Waltraud Riegler. Kot naslednje – »življenja nevredne« – žrtve nestrpnosti in rjavega nasilja bi lahko jutri že bili na vrsti pripadniki njunih družbenih manjšin.

Najbolj jasen je bil zvezdnik med avstrijskimi umetniki Andre Heller. Navezujoč na notranjega ministra Löschnaka, ki je pred kratkim kritična vprašanja novinarjev zavrnil z jeznim »Zdaj mi je pa dovolj«, je Heller dejal, »da je nam prizadeti že dolgo dovolj vsega«. Notranji minister naj bi – zaradi škandaloznega ravnanja s tujci in neuspešnega zasledovanja neonacistov – končno uslišal poziv k odstopu. Prizadeti manjšine pa naj se ne predajo samopomilovanju. Dejansko, tako Heller, »moramo spoznati, da imamo v Avstriji opravka z neko vrsto vojne – odločiti se moramo, na čigavi strani stojimo!« Umetnikov poziv: Avstrija potrebuje močan in aktiven lobi odločnih demokratov, samo njim bi utegnili zatreti politično krizo in nasilje.

Igor Schellander

ŽALNA SEJA

Sprejeta oberwartaska izjava

Z žalne seje v Gornji Borti

V soboto ob 11. uri je bila žalna seja za pobitimi Romi. Nanjo je vabil Center avstrijskih narodnosti, udeležili pa so se je poleg zastopnikov manjšin, med njimi koroški Slovenci, tudi najvišji predstavniki zveznega parlamenta, dežele Gradiščanske in Cerkve.

Glavna točka seje je bilo sprejetje oberwartaske izjave, ki med drugim za Rome zahteva delovna mesta v domačem kraju, zdrava stanovanja, enakovredno izobrazbo otrok, finančno podporo romski kulturi, uporabo jezika romanes v vrtcih in šolah, odškodnino Romom, ki so trpeli v nacističnih taboriščih. Nadalje je v izjavi formuliran predlog za celovito

pravno zaščito vseh narodnosti v Avstriji v obliki temeljnega zakona o narodnostih, zahteva po zastopstvu narodnosti v zakonodajnih telesih, med drugim naj bi bili zagotovljeni mandati v deželnih zborih in javnopravne oblike zastopstva narodnosti, na primer etnične zbornice.

Govorniki na žalni seji, med drugim predsednika zveznega parlamenta Heinz Fischer in Rudolf Neisser, gradiščanski deželni glavar Stix in zastopniki drugih narodnosti ter Cerkve so pozvali k toleranci, medsebojnemu spoštovanju in zahtevali odločne korake proti vsem oblikam rasizma in neonacizma ter upoštevanje manjšinskih pravic. Obenem so poudarili, da se država ne more in ne sme

odpovedati dolžnosti, ki jo ima v odnosu do narodnosti. Zastopnik južnotirolske SVP Hubert Frasnelli se je v lastnem imenu pred Romi opravičil za besedne izpade, s katerimi je lani visok politik in predstavnik SVP podlo napadel Rome in žalil njihovo dostojanstvo. Začudilo pa je dejstvo, da Center avstrijskih narodnosti ni bil zmožen tolikšne duhovne in politične širine, da bi Tereziji Stojšić dal možnost, da bi kot manjšinska zastopnica v avstrijskem parlamentu na žalni seji spregovorila v čast umorjenim pripadnikom ene od narodnosti. Tamburaška skupina »Štokavci« je sejo glasbeno uokvirila.

KOŠARKA

Nenavaden konec tekme

V nadvse napeti tekmi med košarkarji SAK (juniorji) in košarkarji iz Radentheina smo štiri minute pred koncem doživeli prekinitev tekme, ker je nasprotnikov igralec »sesul« košarkarsko tablo: najprej je zabil koš, nato pa se je z obema rokama obesil na obroč koša in že se je steklena plošča dobesedno sesula.

V tem trenutku se je glasil rezultat 59 : 59. Velika razburjenost med igralci in gledalci. Sodnik je nato domačinom dodelil dva prosta meta za takomenovani tehnični prekršek, ki ju je izvajal Miha Kranjc. Enega je zadel in tekma se je končala s 60:59 za SAK. Ali bodo morali preostale 4 minute še nadoknaditi, o tem bodo odločali odgovorni pri Košarkarski zvezi.

Novi trener

Če velja stari rek, da črepinje prinašajo srečo, potem je to

dobro znamenje za novega trenerja Petra Brumna, ki je tokrat prvič vodil tekmo mladih košarkarjev. Peter Brumen se že vse svoje dni ukvarja s košarko. Do svojega 21. leta je igral v Mariboru, pri tamkajšnjem klubu Maribor Branik, nato pa se je po končanem študiju (po poklicu je inženir tekstilne tehnologije) posvetil v celoti košarki. Najprej je bil trener naraščaja Olimpije, nato je napredoval do samostojnega trenerja pri članih in vodil dve sezoni (1974–76) člansko moštvo Olimpije. Nato je odšel v italijansko zamejstvo, kjer so v Trstu ustanovili združeno ekipo slovenskih košarkarjev z imenom Jadran. Po enem letu se je vrnil in bil 5 let trener kranjskega Triglava in 3 leta trener ljubljanske Ježice. Zopet se je vrnil v Trst, kjer je deloval skoraj 9 let (Jadran/Servolana). Vseskozi se je ukvarjal tudi z

vzgajanjem najmlajših – to predvsem na košarkarskih taborih preko poletja.

Letošnjo sezono 94/95 je začel kot trener pri A-ligašu Heliosu iz Domžal, vendar se je delno zaradi slabih rezultatov, delno zaradi stvari, ki niso bile takšne, kakor so se prej zmenili, s klubom razšel.

Peter Brumen: »Ker sem torej sedaj v drugi polovici prost, me je prijatelj Janez Ribnikar naprosil, da zaradi njegove preobremenjenosti uskočim in prevzamem njegovi ekipi. Moram reči, da sta ti dve skupini dokaj zanimivi, saj sta s samo dvema treningoma na teden prišli do že kar dobrega nivoja znanja. Posebno pa me veseli, da to niso pomehkuženi fantiči, ki slučajno zahajajo v telovadnico. Sicer nimajo bogve kakšne višine, so pa atletsko dobro zraščeni in se bo dalo z njimi marsikaj narediti.

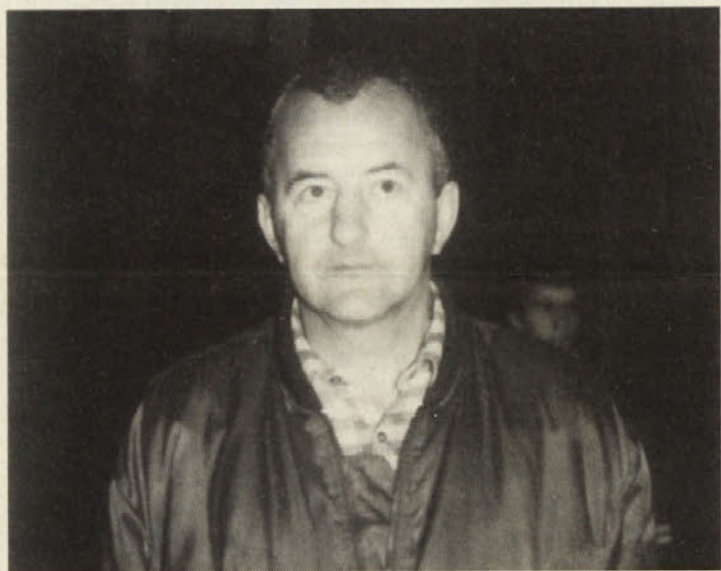
Obe ekipi sta se po zaslugi Janeza Ribnikarja uvrstili že v play-off, v katerem je naš cilj potrditi uvrstitev iz regularnega dela tekmovanja ali pa celo presenetiti in se z osvojitvijo prvega mesta kvalificirati za tekmovanja na vsedravnem nivoju.«

ZMAGA MLADINCEV

Landskron – SAK

40:166

Zopet so bili naši košarkarji izredno razpoloženi in so jasno premagali športnike iz Landskrona. S tem so uspešno končali prvi del prvenstvenega tekmovanja in zasluženo osvojili prvo mesto!

Novi trener košarkarjev Peter Brumen

OZADJE

Predsodki naši vsakdanji: »Saj hočejo živeti v dreku«

Za zimski čas milo in mlačno jutro se napoveduje in obljublja jasen in lep dan. Iz meglice se dviga masivna stavba krajevne bolnišnice. Par sto metrov pred njo, porinjene in odrinjene v breg pod brzocesto in na najskrajnejši rob okolice, se medlo svetlikajo borne hiše oberwarskega romskega naselja. V Oberwartu, gospodarskem, upravnem, šolskem in tudi zdravstvenem središču srednje in spodnje Gradišanske, ta dan življenje teče naprej kot zmeraj. Le posamezne gruče črno oblečenih ljudi, maloštevilni plakati »Obocht denen«, masa žurnalistov in žandarjev, črna zastava pred rotovžem in sveče ter venec pred spomenikom žrtvam fašizma naznanjajo, da se je v tem mestu pred dnevi zgodil vnebovpijoč zločin in da bojo njegove žrtve, štirje Romi, ta dan pokopani.

V romskem naselju se le malokateri vaščan pokaže na cesti ali med vrati. Le Miška Horvath, več kot sedemdeset-

letni starosta vasi, se s pipo v ustih in s črno kučmo na glavi sprehaja po neasfaltirani cesti gor in dol, sam s svojo žalostjo in boleščjo. Mirno, potrpežljivo odgovarja na vprašanja vsiljivih žurnalistov, ki so se po zločinu kot trop kobilic pojavili v naselju, da bi nasilno smrt Romov, žalost svojcev in življenske okoliščine »Ciganov« čim bolj učinkovito in senzacionalistično razbodbali po svetu.

A Miško ne pove nič senzacionalističnega. On je živa knjiga svojega rodu, svojih romskih sester in bratov tu v Gornji Borti. Doživel je krivice pred prihodom nacizma, doživel je režim še živečega bivšega gauleiterja Portschyja, odgovornega za odgon Romov v zbirno taborišče Lackenbach in preživel je kacete Dachau, Buchenwald, Gusen. Bil je med tisto peščico Romov, ki je preostala od več sto članov močne predvojne skupine. Žrtve nacizma, rasizma. In sedaj je njegova družina spet postala žrtev naci-

stičnega in fašističnega ter rasističnega nasilja. Danes bo pokopal dva vnuka in ženina vnukinje, pokopal bo svojega prijatelja, očeta petih otrok in bodočega poglavarja vasi.

Pobiti so bili, padli so tam za gozdičkom par sto metrov vzhodno in izven naselja, tik pred podvozom pod brzocesto. Hoteli so varovati vas pred tistimi, ki so že dneve in tedne terorizirali njene prebivalce, a se žandarmerija za vse njihove pritožbe ni zmenila. Padli so v zasedo, v smrtno past, ki so jo nastavili rasistični zločinci.

Na kraju zločina in smrti sveče in rože, tu se žrtvam poklonijo tudi slovenski koroški občinski odborniki, ki so prišli na pogreb. V naglici je občina na blatno in neurejeno javno cesto, ki pelje do naselja, navozila nekaj gramoza in jo za silo uredila. Menda bojo sedaj ceste asfaltirali. Menda! Romi sicer upajo, da jo bojo, a njihova vera v obljube ni kaj dosti trdna. Kako je rekel Miška: »Da-

nes, ko smo v središču pozornosti, nam vse obljublja. A ko boste vi žurnalisti jutri odšli, pa bo spet vse po starem!« Trde besede izkušenega Roma!

Ko z Vinkom zapuščava Romsko naselje, naju prehiteva skupina žandarmerijskih transporterjev: v njih specialci, ščiti in čelade z vizirji so dobro vidni. Koga bojo ščitili, proti komu se bojo obrnili?

V mestu Oberwart zavija v gostilno. Tema pogovora so Romi. Edino mlada natakarica jih brani, vsi ostali, sami moški, so pravi zastopniki tako imenovanega »zdravega ljudskega glasu«: paleta ubesedenih mnenj obsega vse klasične predsodke do Romov: da smrdijo, da ne poznajo čistoče, da hočejo živeti v podrtijah, v dreku in podobno. Predsodki. Vselej in povsod, po vsem svetu, ko gre za odrinjanje, diskriminacijo, razizem.

Na vrhu piramide pa so vselej in povsod žrtve.

wafra

ŠPORTNO DRUŠTVO ZAHOMC

vabi na

finale za CUP AVSTRIJE in za CUP Koroške industrije

na 50 in 75-metrski skakalnici

v nedeljo, 19. februarja 1995, ob 10.00

Prireditelj:

Avstrijska smučarska zveza in Koroška deželna smučarska zveza
Društvo, ki bo tekmovanje izvedlo: Športno društvo Zahomc
Tekmovalci: šolarji I in II, mladinci I in II, juniorji in splošni razred

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo in SPD »Rož« v Šentjakobu obveščajo

XVII. zimski pohod Arihova peč 95

v nedeljo, 5. marca
s pričetkom ob 9. uri

Start bo spet pri Polancu na
Čemernici/Hodnina

Pohod bo posvečen padlim borcem pod Arihovo pečjo s poudarkom proslavljanja 50-letnice zmage nad fašizmom

Pohod: Od Polanca mimo nekdanjega partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Koča nad Arihovo pečjo« (1.084 m) in nazaj mimo Resmanove lovske kočice do Polanca.

Pogoji: Udeležba na XVII. zimskem pohodu »Arihova peč« ni omejena. Pohodniki morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Držati se morajo poti, ki je označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščečo – Koča nad Arihovo pečjo (kontrolni žig) in se mimo Resmanove lovske kočice (kontrolni žig) vrnejo do Polanca najkasneje do 15. ure.

Prijave in startnina: Prijave sprejemamo na dan pohoda med 9. in 12. uro. Startnina znaša 50 šil. (500 tolarjev) za odrasle, za otroke in mladince pa 40 šil. (400 tolarjev). Udeleženci jo plačajo ob prijavi. Pohodniki prejmejo na startu kontrolni kartonček in značko.

Vsak pohodnik prejme diplomu za udeležbo, če po prihodu v cilj predloži kontrolni kartonček.

Kdor se zimskega pohoda »Arihova peč« udeleži 5-, 10- ali 15-krat prejme zlato značko. Udeležbo mora dokazati z zbranimi kartončki. Okrepčila, zdravniška služba: Vsak udeleženec prejme toplo pijačo in malico. Za zdravniško službo je poskrbljeno. Sodelovanje je na lastno odgovornost.

Dovoz in parkirni prostor: Iz Šentjakoba v Rožu vodi označena pot proti Področici/Rosenbach, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin do starta na Čemernici, iz karavanškega predora pa po izvoznici za Šentjakob in nadalje v smeri Kot/Winkl, Hodnina/Kanin. Pot bo označena, parkirišča zagotovljena.

Zimski pohod »Arihova peč« bo ob vsakem vremenu.